

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 vtrum sit peccatum mortale.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

Q.VAEST. CXXV.

F& super illud Mat.26. Oravit tertio cundem sermo
nē &c. dicit * glos. quod triplex est malus timor, s.
timor mortis, timor doloris, & timor utilitatis. nō
ergo peccatum timoris opponitur fortitudini.

P 2 Præt. Præcipuum quod commendatur in for-
titudine, est quod ipsa exponit se periculis mortis:
sed quandoq; aliquis ex timore seruitutis, uel igno-
miniae exponit se morti, sicut * Aug. in 1. de ciuitate
Dei narrat de Catone, qui ut non incurret Cæsa-
ris seruitutem, morti se tradidit. ergo peccatum ti-
moris non opponitur fortitudini, sed magis habet
similitudinem cum ipsa.

T 3 Præt. Omnis desperatio procedit ex aliquo ti-
more: sed desperatio non opponitur fortitudini,
sed magis spes, ut supra * habitu est. ergo neque
peccatum timoris opponitur fortitudini.

SED CONTRA est, quod † Philosoph. in 2. & 3.
Ethic. timiditatem ponit fortitudini oppositam.

RESPON. Dicendum, q; sicut supra * dictum est,
omnis timor ex amore pcedit: nullus enim timet
nisi contrarium eius quod amat: amor autem non
determinatur ad aliquod genus uirtutis, uel uitij;
sed amor ordinatus includitur in qualibet uirtute:
quilibet enim uirtuosus amat proprium bonū uirtutis:
amor autem inordinatus includitur in quo-
libet peccato. Ex amore enim inordinato procedit
inordinata cupitas: unde similiter inordinatus ti-
mor includitur in quolibet peccato, sicut auarus ti-
met amissionē pecunia, intemperatus amissionē
uoluptatis, & sic de alijs: sed timor præcipius est pe-
rículorum mortis, ut probatur in * 3. Ethic. & ideo
talis timor inordinatus opponitur fortitudini,
qua est circa pericula mortis, & propter hoc an-
nomasice dicitur, timidas fortitudini opponi.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod authoritates
illa loquuntur de timore inordinato communica-
ter sumpto, qui diuersis uirtutibus opponi potest.

AD SECUNDVM dicendum, quod actus humani
præcipiū dijudicantur ex fine, ut ex supra * dictis
patet. Ad fortē autem pertinet, ut se exponat pe-
rículus mortis propter bonum: sed ille qui se pericu-
lis mortis exponit, ut fugiat seruitutē, uel aliquid
laboriosum, a timore uincitur, quod est fortitudi-
ni contrarium. Vnde * Philos. dicit in 3. Ethic. q;
mori fugientem inopiam, uel captionem, uel ali-
quid triste, non est fortis, sed magis timidi. Molli-
ties est enim fugere laboriosa.

AD TERTIUM dicendum, quod sicut supra * di-
ctum est, sicut spes est principiū audacia, ita timor
est principiū desperationis. Vnde sicut ad fortē,
qui uitior audacia, moderate præexistit spes, ita
econuerso desperatione ex aliquo timore procedit.
Non autē oportet, quod quilibet desperatione pro-
cedat ex timore quolibet, sed ex eo qui est generis
sui. Desperatione autem qua est opponitur spes, ad aliud
genus resertur, scilicet ad res diuinās: timor autem
qui opponit fortitudini, pertinet ad pericula mor-
tis. Vnde ratio non sequitur.

ARTICVLVS III.

Vtrum timor sit peccatum mortale?

AD TERTIUM sic procedit. Videtur, quod ti-
mor non sit peccatum mortale. Timor enim,
ut supra * dictum est, est in irascibili, qua est pars
sensualitatis; sed in sensualitate est tantum pecca-
tum ueniale, ut supra * habitu est. ergo timor non
est peccatum mortale.

ARTIC. III. ET III.

T 2 Præterea, Omne peccatum
auertit à Deo: hoc autem non facit
per illud Judith. 7. Qui formidat
glos quod timidus est qui primis
tum trepidat, non tamen corde tem-
ri & animari potest. ergo timor non
mortale.

T 3 Præterea. Peccatum mortale
hit à perfictione, sed etiam à
non retrahit à precepto, sed for-
quia super illud Deuteronomio 32.
midolosus, & corde pauidus est
posse quemquam perfectionem
uel militie spiritualis accipere, quia
renis operibus pertimelit. ergo im-
catum mortale.

SED CONTRA est, quod p; fido
debetur poena inferni, qua tam
cund illud Apoc. 21. Timidis & timo-
cratis &c. pars erit in flago ignis
est mors sedē, ergo timidus est.

RESPON. Dicendum, quod timor
est, timor peccatum est secundi opus
tus, prout s; refugit, quod nō est secundū
refugiendum. Hæc autem in mortali
doque quidem confitit in folo ap-
non superueniente cōfentia mortali
sionis non potest esse peccatum morta-
lia. Quandoque vero huic mali
moris pertingit utique ad appetitum
dicitur uoluntas, qua exibit timor
quid nō secundū ratione. Sed
timoris quandoque est peccatum morta-
lio, doque ueniale. Si enim aliquis per
quo refugit periculum mortis, ad
temporale malum si dispoluit, ad
prohibitum, uel prætermittit, ad
cepit in lege diuinā, talis timor
tale: alioquin erit peccatum morta-
lio.

AD PRIMVM ergo dicendum, que
dit de timore secundū qd cōfinitur
AD SECUNDVM dicendum, que
la pō intelligi de timore febrile
uel potest melius dici, quod illuc
cuīs animū timor uincit impedit
contingere, quod etiam si timeat
le, non tñ aliquis iā obstat, tenet
sionibus reuocari possit: fluctuat
mortaliter peccans, concupiscentia
reuocatur, ne opere implat quo p̄ce-
qua.

AD TERTIUM dicendum, que
tur de timore reuocate hoīmē, p̄ce-
est de necesse p̄cepti, sed de p̄cep-
Talism autem timor non est peccatum
quā ueniale, quandoque etiam non
puta, cum aliquis habet rōmāliū
cos, min
temp
quer
gut
su

ARTICVLVS III.

Vtrum timor ex ea ipse

AD QUARTVM sic procedit. Videlicet, quod ti-
mor non ex ea p̄ceptum. Timor
peccatum, ut * dictum est, p̄ceptum
est a peccato, sed magis aggrava-
non excusat a peccato.

T 2 Præt. Si aliquis timor, qui dic-
tum est, excusat timor mortis, qui dic-
tum est, non excusat timor mortis, ab aliis
temp